

Vaalerannan

Kivikaulinen asuinpaikka

Taipalsaarella,

Jauhialan Mylässä.

Tutkinut

Julius Sillio

Heinäkuu 1930.

Vaaterannan

Kivikautinen asuinpaikka

Taipalsaarella, Jauhialan kylässä,

täällä Kirjainniemiä.

Tutkinnut J. Silio 26-29/8 30.

(Kiittäen Martan aikelmän ja 3 valokuvaa).

Ks. luetteloa n:o 9317.

Löytöpaikan
Keskimmäinen

Lappeenrannan Kotiseutuyhdistyk-
sen lähettämien saapui kausallis-
muskaan 8 raviastian palasta

(luett. n:o 9132) kampa ja osaksi
varkaisempaa Sperrings keramiikkaa.

Ne oli löytönyt Väinö Fluori
Pöllänen kesäkuuilta Jauhia-
lan kylän Vaaterannasta, rakkon-
uksen paikalta, kiitamaasta.

Paikalla oli löytönyt m. m. pään-
palasia ja kaikki jokainheit-
telille joulunutta hiottua kivi-
asetta. Löydin johdosta sai

kirjoittaja Tertti-väntsen Tutki-
paikkaa (matka Köyryläsällä
"Salustar" Lappeenrannasta Ulko-
rannan laituriin, joka on 4:5 Lappeen-
rannasta, ja josta täällä on Jau-
hialan kylä; asuttu Pyyralen ta-
lossa).

Löytöpaikan
topografia.

Vaaterannan Kivikautinen
asuinpaikka on kylästä n. 3 km
jotakin eteläiseen suuntaan, tä-
ällä Kirjainniemiä, Hein-

niemen kantaan S.E.-rannalla, kanna-
milla Rannan suuntaisella kivi-
kolla, joka näyttää olevan luodon-
ta kanta-akkuumulaatiota.

Heininiemen kantas on
osa molempain Salpausselkän
välisiä vierintäviä eli karju-
muodostumaa, olleen ensimmäiseen
platoomaise, kuitakin paikoin
karjumaista, syvien karjukantain
erottama (Hyvin kunnista ja kome-
sta karjumuodostumaa, jota naut-
taan Pitkän Puntakarjetti, on
Jauhialan kylästä vähän matkaa
Taipalsaaren Kirkolle päin,
Kuumen Voipian suulle).

Suur-Saimaan
rantaviiva.

Vaaterannan Kuvilain NNW
puolella juoksee kantaan tai kar-
jun reunalla selvänlainen ranta-
renger, joka ilmeisesti näyttää
Suur-Saimaan rantaviivaa ennen
Vuokreniistä (ja Tmatran)
pukkeamista. Pentereen juuren
korkeus on niilleerakteen
mukaan ^{27/10 30} Juhana Koivuren maalla
(Mentoren kuvilasta W, koekuop-
pään kohdalla), jossa pentereen
juuri oli jotakuinkin selvä-
piirteinen, 5,4 ja 5,6 m yli Sai-
maan pinnan, eli keskimäärin 5,5 m.
Pölläsen kuvilasta N, jossa penke-
reen juuri oli epäselvä, saatiin
^{28/10 30} 4,7 ja 4,9 m eli keskimäärin
4,8 m. Tämä on kuitakin ilmeisesti
liian alhainen arvo, sillä Antti

76.2
5.5

81.7

Koivusen mökin kohdalla saatiin ^{29/6 30}
nähtävästi edellämäisestä Terres-
sin juurta vastaavaa pyöreää
ja kauniin allumulaatiovalan
najan korkeudeksi 5,4 m
yli Saimaan pinnan, ja tätä
korkeammaksi ei Suur-Saimaan
pintaa maanpinnalla muodossa juuri
voida katsoa. — Ilvitolain edes-
tulla Kulkuvan, alemman, laa-
kean allumulaatiovalan ^{korjan} kor-
keus oli 4,4 m yli Saimaan
(= Pölläsen huvilan itäisen nurk-
kallion pinta, kaivausrivelle-
rauksissa käytetty 0-piste).

Entiset löytö-
kohdat.

Ennen kaivauksia ihmii-
tulleet löydöt oli tehty
pääasiassa Montoren huvilan
alta ja edestä, josta myöskin
kerättiin Niccasta Tyypillisen
Kampa Keramiikan palasia sekä
pieni ynnä joitakin Kvartsin
iskoksia. Niinkään oli ennen
tehty löytöjä Montoren perun-
kellarin kohdalla. Minä sain
Tulteen joitakin raviaastian pala-
sia myös Pölläsen huvilan
pohjois puolelta, mastrasta,
sekä Montoren huvilan etelä-
puolelta.

Kaivaukset.

Ensiksi tehtiin Pölläsen
palsan ENE-puolella, rautaan
menevän tiestä ENE, aidasta alkaen

16 m pituinen kanaava, leveydettiin
 1 m paitsi reunujen 7-9 kohdalla,
 missä kaivanto levitettiin 2 metrin.
 Kaiken matkaa esiintyi Kelttuuri-
 maata, 5:lle ylimmällä reunalla
 vain pintapuolella, sillä siinä oli
 maanpinta revittyä, mutta alem-
 paa oli vakavasta Kelt-
 tuuri-maata hiilitäpliseen 3-4
 dm syvyyteen asti. Kanaavan
 suuntaan kaivettiin 1 m² laajuisia
 kuoppia joihin 5 m päässä,
 josta todettiin vielä 35. reunalla
 Kelttuuri-maata n. 3 dm syvyyteen

76.2	76.2
1.8	1.5
<hr/> 78.0	<hr/> 77.7

45. reunallaakin keikkua Kelttuuri-
 maata. ^{1,5 m korkeudella yli Saimaan (maanpinta 1,8 m)}
 maata. Löytöjä esiintyi 5:lle ylim-
 mällä reunalla vain pinnalla
 jostakin suuresta mutta reuraa
 villa reunalla runsaasti ravi-
 astian palasia ynnä vähän
 piin ja kvartsin iskoksia.
 Min löytö ^(sarisst. palaset) tuli 25. reunalla 2,06
 m yli Saimaan - maanpinta sillä
 kohdalla oli 2,36 m. Kanaavan
 E & N - puolella oli kaivattavana
 pyöreä kuoppaus, jonka pohjalla
 näkyi pieniä hiiden mureaa, vii-
 telen ehkä tulehijaa (sitä
 ei avattu).

76.2
2.06
<hr/> 78.26

Pölläisen veräjän edustalla,
 puolen maunyan puolella oli run-
 saasti 1 m² laajuisen nyyppä-
 alkuperäistä maanpintaa. Siinä
 tavattiin hiikavaa Kelttuuri-kerrosta
 ja hyvin runsaasti raviastianpalasia
 ynnä jukun verran piin ja kvartsin iskoksia.

Pölläisen palstan N-puolella
takian pari koekoppaa, todeten
täällä saviasian palasin esiin-
tyvän aina 4,7 m korkeuteen
yli Säimäänpinnaan.

Montonen palstan aidasta
n. 20 m päässä WSW-muntaan
tävettiin vielä joitakin savi-
astian palasia, mutta etempänä
Maunhaalla ilmenei pariksi heik-
koa Multturikerrosta vain joku
kvartsi- ja piinidiini aine
100 metrin päässä.

Päin vastapäälle Maunhaalla
eli Pölläisestä Korvuseen nostolle
parin takian useita koekoppia,
todeten jotunkin samalla korkeu-
della kuin Pölläisen puolel-
la m. m. joitakin saviasian palasia
40 ja 110 askeleen päästä koe-
Maunhaasta sekä kaiken matkan
asutuskerrosta, Tomin heikkon-
laista.

Tulokset.

Paikalla on siten todetta-
vissa tyypillinen, jotunkin runsas-
koytoinen, pääasiassa Massa-
saali tyypillistä musta juttu verran varhaisempaa tyyppi-
Meräamun kiivikkään asun-
paikka Maunhaalla Pietarannalla,
jonne matkan päässä nykyi-
sestä Säimaan rannasta.

Suur. Säimaan rantoviivan
korkeus täälläseudulla on näh-
tävästi enintään 5,4 m yli
nykyisen vedenpinnaan. Tämän asu-
tus koytojen esiintyminen 4,7 - 2 m
korkeudella yli nykyisen veden-

grinnan ja heikkoa kulkua maasta
n. 1,5 m. korkeudelle asti, on
ilmeistä, että kivikauden eläimet
ovat paikalle asettuneet vasta
vähän sen jälkeen, kuin Saimaan
nyhtyinen lasku, Vuoksi ja Fnatra
ovat nyhtyneet. Löydöt eivät
näet voi olla Suur-Saimaan
maksimin edellisestä ajalta,
koska ne eivät ole Rautakerron
Iumain alle joutuneet. Näyt-
tänee kuitenkin, että Suur-Saimaan
alennuminen on tapahtunut vähi-
telten, koska asuinpaikka löytö-
sivustojen eri korkeudella
viittaa siihen, että kivikauden
asukkaat, jotka tavallisesti
liensivät asuneet lähellä veden-
rajaa, ovat arvatenkin siirtyneet
vähitellen vedenrajan mukana
yhä alemmaksi.

Vuoksen ja
Fnatran ika.

Kun löytöjen ika on as-
tettava todennäköisesti 3. esi-
kristilliseen vuositakanaan
koppupuoliskolle, on siis Vuoksen
niiskan puhkeamisen ja Fnatran
nyhtymän joutunut tapahtua vuo-
den 2500 vaikeilla e. Kr. eikä
enint. Vuoden 1650 vaikeilla e. Kr.
Kuten Ramsay on olettaant (Ms.
Fennia 47 No 4, Nivåförändringar
och stnåldersbosättning i det Bal-
tiska området, s. 47). Helbacken
ei ole Mattsonin tite aikaa viera
votivan määrät (Fennia 43,
No 4, s. 120) ja Tolvosen mielestä
on se mielikuvituksen ongelma,
jota Toivola ei ole voinut
tyydyttävästi ratkaista.

Helsingissä 5/I 31.

Julius Åberg.

③ OTE / TAIPALSAARI, VAATERANTA

Koekaivaus 1930

Kartanaihelma

Vaaterannan kivikautisesta asuinpaikasta

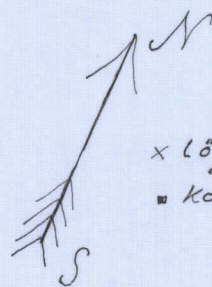
Taipalsaarella

Jauhialan kylässä

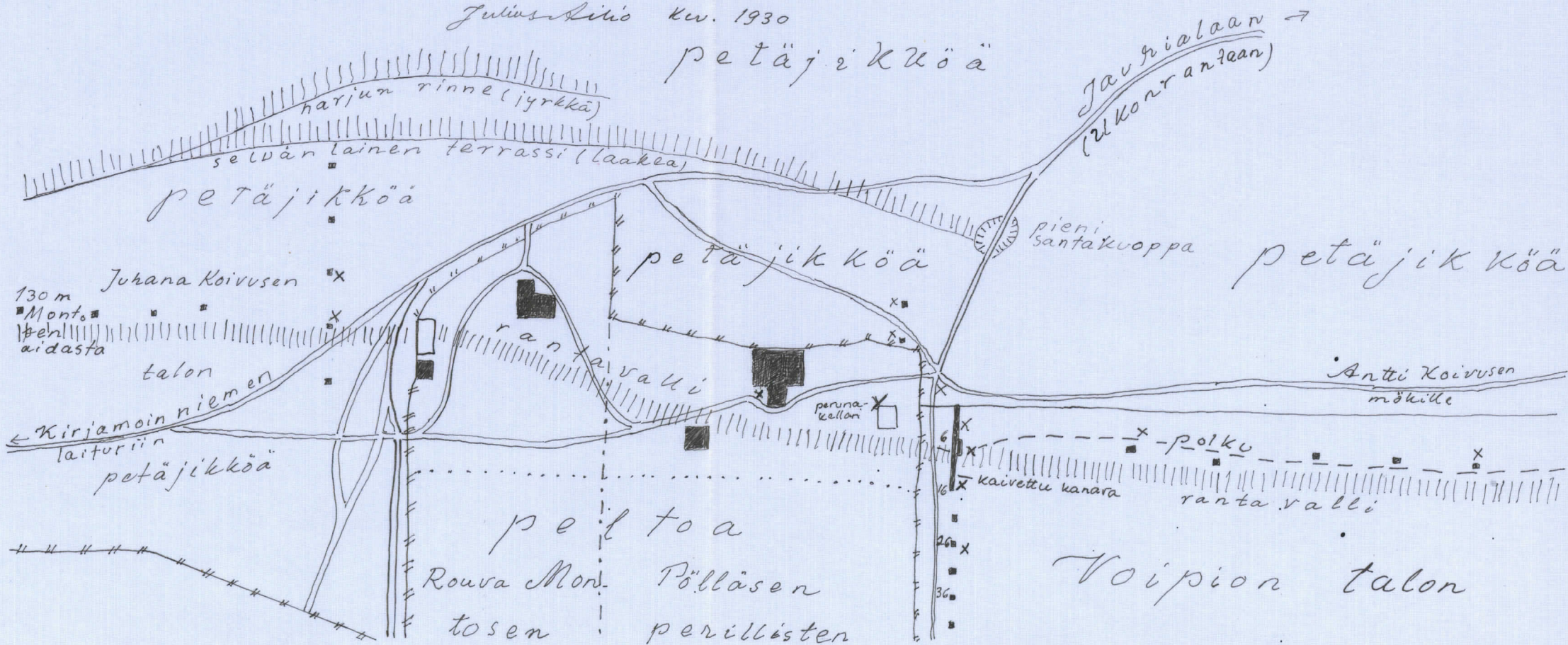
1:100

Julius Sihio kv. 1930

petäjikköä

x löytöjä
■ koe kaivauksia

Taipalsaaren Vaaterannan
Kivikautinen asuinpaikka.

Pöytäsen perillisten huvila-alue
N.E. suunnasta valokuvattuna.

Sama alue E.N.E. suunnasta

Sama alue jostakin W. suunnasta
(aidan takana kuvassa vasemmalla,
kaivolla koelaudalla)
Valok. J. Siljo keuhalla 1930.